II. évfolyam. Nyiregyháza, 1898. október 13. 41. szám.

NYIREGYHÁZA.

Társadalmi hetilap. — Megjelenik minden csütörtökön.

Előfizetési ára:
Egész évre . . . . . 5 frt — kr.
Fél évre . . . . . 2 frt 50 kr.
Negyed évre . . . . . 1 frt 25 kr.

Felelős szerkesztő: Dr. Prok Gyula. Társ-szerkesztő: Sztempák Jenő.
Kiadó-tulajdonosok: a szerkesztők.

Hirdetéseket és előfizetéseket elfogad a kiadó-hivatal: Nyiregyházán, iskola-utcza 13-ik szám.
Egyes szám ára 10 krajczár.

A törvényhatóság közgyülése.

Látván Szabolcsvármegye törvényhatósági közgyülésének lefolyását tegnapelőtt, alkalomszerűnek és helyénvalónak tartjuk, hogy az általánosabb természetű észleteinket, a tanulságokat, amiket a törvényhatóságnak közgyűlése az eldöntése alá bocsátott ügyek miként való kezeléséből levezetni enged, egy kis megbeszélés tárgyává tegyük

Feltűnő, hogy a törvényhatósági közgyűlés az állandó választmány javaslatait nagyon csekély kivétellel vita nélkül teszi magáévá. Ebből kettő következik. A közgyűlés elátását igénylő ügyek fölötti elhatározásban a sulypont észrevétlenül átment az állandó választmányra, s másodszor az, hogy az önkormányzat a mai közigazgatás feladatainak elvégzésére képtelen. Való ugyan, hogy az állandó választmány is lényegileg önkormányzati szerv, s ettől a minőségétől meg nem fosztja egymagában véve azon körülmény, hogy tagjai között nem választottak is vannak. Ámde az állandó választmány többsége olyan férfiakból áll, akik egyébként is a közigazgatást szolgálják szakszerűleg és hivatásból, s igy eltekintve minden más — számtalan különbségtől, — nyilvánvaló, mikép az a hatáskör, amely a törvényhatósági közgyűlés részére ki van osztva, megköveteli a gyakorlati és elméleti közigazgatási ismereteknek nagyobb mértékét, mint a helylyel a törvényhatósági közgyűlés mindkét nemű tagjainak nagy többsége birhat.

Igy lett az állandó választmányból nem csak véleményező, de a törvényhatósági közgyűlés merő dekorummá, formaiassággá válván, s mint ilyen az állandó választmány javaslatainak jogerejéhez szükséges alaki kellékeket szolgáltatván csupán, — egyuttal elhatározó szervvé is. A miből önkényt következik, hogy a vele született s az elméleti és gyakorlati közigazgatás szakszerű és folytonos mivelésében ki nem fejlett ismeretekkel többé jó törvényhatósági ügykezelést, illetőleg közigazgatást csinálni nem lehet. Maga az élet, a naponként ismétlődő gyakorlati példák igazolják tehát, hogy a törvényhatósági közigazgatás mai formájában időn túli, elavult intézmény, amelyben be kell ismernie a közgyűlés mindkét rendű tagjai nagy többségének, hogy a megyei közigazgatás bonyolult gépezetében felesleges alkatrészekké váltak, jelentős hivatásuk többé nincs.

Nem vélünk tévedni, midőn ennek az önbeismerésnek, illetőleg másképen a törvényhatósági közgyűlések időn túliságának tulajdonitjuk a közgyűlések absolut népteleneségét, az érdektelenséget, amely tátongó üreségben hagyja a vármegye disztermét azonnal mihelyt nem választásról, de saját házi ügyeinkről való határozásról van szó.

Igy múlnak ki lassanként az időnek változásaival a multak alkotásai. Nem erőszak, nem kényszer, de kihallása ezen intézmények életerejének az, ami szükségkép más, a modern közigazgatási czélok megvalósitára jobban képes intézményeket léptet az elavult, a tehetőség nélküliek helyébe,

A közigazgatás államositásának szükségét és idejének beállását semmisem mutatja jobban, mint a törvényhatósági közgyűlések nagytermének némasága és üressége.

Hanem Szabolcsvármegye törvényhatóságának közgyűléseiben elhangzó kevés szóózön daczára mégis van a

A „NYIREGYHÁZA" TÁRCZÁJA.

Napló-töredék 1848-ból.

Irta: Nagy Endre.

Augusztus 4.

Most nehány szót a clubbokról.

A clubbok keletkezési helye Franczia-ország, ideje az 1789-iki forradalom. A clubbok előbb jelentéktelenek, majd később igen szükséges tényezőivé váltak a forradalomnak; szükséges, sőt nélkülözhetlen tényezőivé, mert ezek nélkül az absolutismus ragadó ujjai kapaszkodtak volna bele a forradalom szilaj fékébe. Kellett a forradalom idején oly gyülhely, hol a sajtó utján odavetett eszmék bonczolgatása, elemzése által közvélemény fejlődjek, kellett oly gyülhelynek lenni, a honnét a forradalom folyása a közvélemény által irányt kapjon. E gyülhely a clubbok voltak, és a clubbok igen megfeleltek rendeltetésüknek.

Az eszmék kifejtésére sokat tesz a sajtó, de többet a szóbeli tárgyalás, ugy annyira, hogy azt mondhatjuk: a sajtó az eszmét terjeszti, de kifejti a szóbeli tárgyalás. — Az emberi természetben fekszik, hogy saját eszméinek mindenki fontosságot tulajdonit, nem lehet tehát csudálni, ha a surlódás által tisztult és fejlett eszméknek fontosság nélküli elnyésztét hidegen nézni nem lehet.

Politikai jelentőséget a clubbok, mint az eszmék szóvali tárgyalásának, terjesztésének helye igy nyertek ugyannyira, hogy utóbb maga a kormány fölé emelkedtek; s a kormányválságokat innen intézték. Ennek, mint feljebb mondám, igy kellett történnie.

A hol centralisatio van, mint Franczia-országban, ott a kormány despotismusa ellen nincs másutt tökéletes garantia, mint a clubbokban. S hol centralisatio van, mint Franczia-országban ott a nemzetgyűlésen kivül nincs más hely eszmevitatkozásra, ugy, hogy azok fontossággal birjanak, mint a clubb. Pedig kell, hogy ugy mondjam, egy oly intézetnek lenni, melyben az országos tanácskozások előkészittessenek, melyben a nemzetgyűlés számára szónokok fejlődjenek. Mindez nemcsak hasznossá, sőt nélkülözhetlenné tevé a clubbokat a forradalom alatt és azóta a czentralizált Franczia-országban.

Nézzük már most hazánkban.

Szerintem hazánkban a clubbok, ha nem lehet is azokat károsoknak nevezni, feleslegesek, hogy azoknak, mint politikai társulatoknak jelentőségük volna, kereken tagadom. Sokkal czélszerűbb e czélra a mi régi megyei institutiónk, már csak azért is, mert az századokon át velünk összenőtt, nélkülözhetlenné vált. És miért, továbbá, mert a clubbok minden előnyével bir, s ezeken kivül tettleges beavatkozási jogot is gyakorol, mert világos törvénytelenség esetében saját felelősége alatt ellen is állhat. A vitatkozás tekintetéből annyival czélszerűbb a clubboknál, hogy nem egy politikai szinezetűekből állván, igen gyakran, sőt mondhatni, mindig szembe állithatók az ellentétes elvek, s nem történik az, a mi a clubbokban, hogy egy párton lévén a tagok, a tárgy iránti nézetek is egyszinezetűek, megegyezők. Mi természetesen a surlódást kizárja, a surlódás hiánya pedig az eszmék bővebb fejlődését.

Hazánkban a clubbok nem annyira czélszerűség, mint inkább más országokat utánzás vágyából keletkeztek, mert még az ifjui tűz, s a politikai véleményharcz részint megyei gyűléseinken, részint a felállitandó eskűdtszék ellen teret talál, addig a clubbok barátságos, gondűző összejövetelek lehetnek igen, de politikai jelentőségre nem vergődnek.

Ezen általános fogalmaknak a magyar „országosnak" kürtőlt egyenlőségi clubb alkalmazásáról máskor.

—

Augusztus 5.

Mai napom oly érdektelenül folyt le, hogy midőn naplóm mellé ülék, még nem tudtam a tárgyat, miről irni fogok. Félretevém tollamat, lelkembe vetettem egy pillantást és egy kérdés merült fel előttem. Életczélom kérdése. Életczélom kérdéséről nem szándékozom sem bölcseleti, sem vallási szempontból irni, életczélom kérdését egyedül erkölcsi (moralis) szempontból veszem tollam alá.

Jelentéktelen egyéniségem, gyönge erőm daczára is, a legmagasabb, sőt elérhetlennek látszó életczél van előttem végpontul kitűzve, és annak elérhetése körüli fáradalmakban lankadnom nem szabad, mert tudom azt, hogy a gépezet legjelentéktelenebbnek látszó részecskéjének működése is szükséges, kell, hogy az ép és tevékeny legyen, hacsak az egésznek sikerét koczkáztatni nem akarjuk. Életczélom tehát legyen:

megyében jó központi közigazgatás. Vagyis a közigazgatás minősége nincs egyenes viszonyban a közgyűlések szóáradatával. Ezt jó volna megjegyezni Nyiregyháza város képviselőtestülete háborgó elemeinek!

Mennyi bizalom a közgyűlés részéről a tisztviselők, a bizottságok s az állandó választmány iránt! Joggal feltehető, hogy ennek a példás és rendületlen bizalomnak igazán nagy része van abban, hogy a megyei ügyek közül azoknak is intézése, amelyek közvetlen kapcsolatot létesitenek a közgyűlés és a tisztviselők, bizottságok stb. között oly annyira megfelel minden kivánalomnak.

Nyiregyházán ellenben mennyi bizalmatlanság, mennyi ellenállás, hivatlan beavatkozás és tolakodás jellemzi egy nagy töredékét a képviselőtestületnek! Innen van, hogy a képviselőtestületi ügyek sulyos bajokat szenvednek. Pedig a törvényhatóság legalább is intéz oly fontos feladatokat, mint a képviselőtestület, válogatottabb emberek is ülnek benne, Nyiregyházán ellenben, hol a háborgó elem nem is érti a dolgát, a tanácsa és bizottsága teljesitik a feladatukat, mégis itt napirenden van az örökös akadékoskodás és bizalmatlanság.

Csak az emberek mások!

Közügyek.

A vármegye őszi közgyűlése.

Szabolcsvármegye törvényhatósági bizottsága a héten kedden délelőtt kezdte meg ez évi őszi rendes közgyűlését. A megyebizottsági tagok a gyűlés kezdetére elég szép számban sereglettek össze, mert választások is voltak napirenden, — a választások megtörténte után azonban egyszeriben annyira megcsappant minden érdeklődés, hogy alig 8—10 tag jelenlétében folyt tovább az ülés.

Br. Feilitzsch Berthold főispán a közgyűlést valamivel 10 óra után nyitotta meg. A tárgysorozat előtt megemlékezett a többek között *Samassa József* egri érsek közeledő jubileumáról, kit ez alkalomból a közgyűlés feliratilag üdvözöl, továbbá az időközben elhunyt bizottsági tagokról, kiknek emlékét jegyzőkönyvben örökitették meg.

Ezek után a tárgysorozatra térve át, a bizottsági tagokkal nyomtatásban közölt alispáni féléves jelentést hozzászólás nélkül tudomásul vették.

Ennek megtörténte után *Mikecz János* alispán inditványára a tárgysorozat sorrendjének megváltoztatásával az *Erzsébet királyné* emlékezetének megörökitésére teendő intézkedésekre vonatkozó alispáni előterjesztést vették tárgyalás alá.

A közgyűlés az alispán előterjesztése és az állandó választmány javaslata alapján egyhangulag elhatározta, hogy Erzsébet királyné emlékére a törvényhatósági közművelődési alapból *„Erzsébet királyné alap“*-ot létesit s e czélra 20 éven át évenként 800—800 forintot kiutal. Az ekként létesitett „Erzsébet királyné alap“-ot jól tanuló és jó magaviseletű szegény sorsu tanuló fiuk és leányok segélyezésére használja fel, oly módon, hogy felerészben a nyiregyházi ág. evang. főgimnáziumban tanuló fiuk, felerészben pedig a nyiregyházi polgári leányiskola mellett létesiteni szándékolt ev. ref. leányinternátusban elhelyezendő leányok nyerjenek belőle ingyenes iskoláztatást és ellátást.

Ugyancsak egyhangulag magáévá tette a közgyűlés az alispán azon kiegészitő inditványát, hogy az épülő vármegyei közkórház az Erzsébet királyné nevéről neveztessék el.

Ezek után ismét sorba vették a többi tárgyakat. A vármegyei házipénztár 1899-ik évi költségelőirányzatát hozzászólás nélkül elfogadták. A közuti költségelőirányzatnál a dr. *Mezőssy Béla* inditványára elhatározták, hogy az ujfehértó—nyiregyházi hadászati fontosságu utnak állami költségen leendő kiépitése czéljából a kereskedelemügyi miniszterhez a főispán vezetése alatt küldöttség menesztessék.

Több rendbeli miniszteri leirat után a választásokra került a sor, amelyek azonban szavazás nélkül, felkiáltás utján ejtettek meg.

Szolgabirókul *Mikecz István* és *Ujhelyi Tamás*, az ujonnan rendszeresitett első aljegyzői állásra *Sipos Béla*, ennek helyére *Kornis Géza*, másod aljegyzőnek *Nagy Imre*, harmad aljegyzőnek *Kállay Elek*, negyed aljegyzőnek pedig *Mezőssy László* választattak meg, akit egyszersmind elnöklő főispán tb. árvaszéki jegyzővé is kinevezett.

A választások megtörténte után tiz percznyi szünet közbevetésével alig 10—12 bizottsági tag jelenlétében folytatták tovább az ülést.

A póttárgysorozat alapján megalakitották a III. Béla király és hitvese csontjainak e hó 21-én történő eltemetésén a vármegyét képviselő küldöttséget, amely után a tárgysorozat néhány kisebb fontosságu pontjának letárgyalásával a gyűlés folytatását másnapra halasztották.

Kedden délelőtt 10 órakor folytatták az ülést, melynek legnagyobb érdeklődést és hosszabb vitát keltő tárgya a nyiregyháza—dombrádi vasut dolga volt.

A közgyűlés a dr. Járossy Sándor előmunkálati engedélyes előterjesztéséhez képest ezuttal csak Kótaj, Ibrány és Dombrád községeknek a hozzájárulásra hozott határozatait birálta felül, közülök az Ibrány községét a hozzájárulás összegére vonatkozó részében helybenhagyva, a fedezet tekintetében azonban a községet uj határozat hozatalra utasitva, Dombrád községét pedig alaki hiányok miatt megsemmisitve.

A közgyűlést déli 12 óra után felbeszakitották s ma folytatni fogják.

A 201 pontból álló tárgysorozatból két nap alatt 57 tárgygyal végeztek, a hátralevő tárgyak azonban már legfeljebb két napot vesznek igénybe.

— **Képviselőtestületi közgyűlés.** Nyiregyháza város képviselőtestülete e hó 14-én, pénteken délután ülést tartott, a következő

Az emberiség fejlődése, tökélyesbülése, s ez uton boldogulása

De midőn ez életczélt magam elé tűzöm, gyöngye emberi erőmet ez isteni munka előmozditására, mint elégtelent szem elől nem tévesztem. Midőn ez életczélt magam elé tűzöm, tudom, hogy a nagy gépezet kis részének is csak parányi részecskéje vagyok, s hogy az egész műnek sikeréhez szükséges azon résznek sikere is, melynek ismét én vagyok parányi részecskéje.

A gépezet a nemzetek tömege, saját nemzetem a gépezetnek egy része, s az én csekély egyenségem e résznek egy parányi részecskéje. Szükséges tehát minden erőmet oda forditanom, hogy nemzetem, mint rész azt a helyet legyen képes elfoglalni, melyen az emberiség, mint egésznek előmozditására jelentékenyen hozzájárulhat.

Fő életczélom mellett szükség egy másodrendű czélt is kitűznöm, nem mint mellékest, hanem egyenesen olyant, mely amannak elérésében szükségképen kell, hogy foglaltassék. E másodrangu, talán mondhatnók alélétczélomnak a főéletczéllal természetesen összeütközésbe jönni semmi esetben sem sem szabad, ennek sikeresitését tehát csak is azon határvonalig erőltethetem, mig az a többi részek rovására nem történik, mig azokat gátlólag nem érinti, mert a többi részeknek saját körükben szinte ugy hatni kell mint az enyémnek. Ez az alczél, nekem közvetlen életczélom tehát:

Nemzetemnek nagygyá, dicsővé, külviszonyaiban boldoggá, belérdekeiben jólétűvé emeléséhez közreműködni, erőmhöz képest.

Ezeknek elérésére különféle eszközök lehetnek előttem, melyek megválasztásában és alkalmazásában szükséges, hogy elveket kövessek, mert elvek nélkül minden tetteim alaptalanok, ingók lesznek. Az egyes eseteket, körülményeket, viszonyokat fel lehet az elvek szerint használnom, de nem az elveket azokra épiteni, azokhoz alkalmazni, mert az elveknek a tiszta morálból kell kiemelkedniök s változatlanul, töretlenül megállniok.

Az eszközök megválasztásában igazság, azoknak alkalmazásában őszinteség és emberszeretet vallott elveim. Az igazság a szabadságot és egyenlőséget, az emberszeretet a testvériséget foglalja magában. Ime korunknak három jelszava.

E fő-életczél nem rekeszti ki a magam és családom emelése, boldogulása felé leendő törekvésemet, mint a mi szinte egy része az egész emberiségnek; kirekeszti azonban az ennek amaz fölé emelését. Magán- és családi érdeket szem elől csak a balga téveszthet, de azokat a közérdek ellenében, ennek talán csorbulásával csak az aljas önző, a hitvány állithatja fel.

—

Augusztus 6.

Lelkemet megmagyarázhatlan vágy tölti el. E kebel ma oly szorult, s érzelmeimnek nevet adni képes nem vagyok. Oh engedjétek e napot érzelmeimnek szentelhetnem!

Van e kebelben egy ür, mely betöltésre, van e szivben egy vágy, mely kielégitésre, érvényesülésre vár; érzem mindkettőt, de nem ismerem, sejtem mindkettőt, de megnevezni nem tudom. Szó még nem jött ajkaimra, melyre igent mondott volna a szív, a kebel.

Egy hónap óta vagyok Pesten s egy hónap óta naponkint erősbül nálam a meggyőződés, hogy nekem Pesten maradásom nincs, hogy elvágyom Pestről, hová? nem tudom, csak el Pestről, csak messze Pesttől. Engem a pesti élet ki nem elégit, ugy látszik előttem, a pesti élet csak azoknak való, kik a zajos mulatozást és a bámultatást, a feltűnést keresik. Pest csak az arszlánkodásnak czimboraskodásnak nyujt élvezetet. Az első pazarlást, a másik üres kebelt feltételez. Tehetek-e róla, ha egyiket sem nevezhetem szenvedélyeim között.

Oh! én egyedül állok e nagy világban, ismerőseim igen, de barátaim nincsennek. Nem ismerek kebelt, melybe érzelmeimet bizalommal kiönteni tudnám, mely azt mondaná nekem: „értelek“! Annyiszor csalatkoztam már, annyiszor tétettek legszentebb érzeimeim az üres lelkűektől gúny tárgyává, hogy végre is e kebel fásulni kezdett, magába vonult, elzárkózott lett. — E kebel üres e szivnek vágya van, de mely nem a világtól várja teljesülését. — Sajnálkoztok talán? ne sajnálkozatok, nekem is vannak boldog perczeim, midőn az éjfél rémes órájának ütését kis asztalomnál ülve számlálom, előttem papir, kezemben toll, oly jól esik távol a nyüzsgő világtól egyedül lennem, átadhatnom érzelmeimet a hallgatag papirnak, melyről biztos vagyok, hogy ki nem gunyol.

Miért irsz? — kérditek — tégedet is megragadt-e a hirvágy ördöge? Ne higyjétek! — felelek én — nem hitvány dicsőség rongyos konczáért irok én, ne higyjétek, nem azért irok, hogy lármával kürtöljem azon csekély képességet, melylyel birok, hogy feltűletes hetvenkedéssel leplezzem a tudás azon hiányát, melyet a szorgalom be nem töltött, hanem irok mely oly jól esik lelkemnek, hogy

tárgysorozattal: 1. Tanácsi előterjesztés a város tulajdonát képező „Korona“ épületben Kovács András által bérelt bolthelyiség alatt lévő pinczehelyiség megerősítése folytán Vojtovics és Barzó épitész czég részére járó 107 frt 10 kr. kiutalása tárgyában. 2. Tanácsi előterjesztés özv. Rusznák Györgyné tulajdonát képező 2 hold földnek 850 frt értékben vályogvetési czélra a város által leendő megvétele tárgyában. 3. Tanácsi előterjesztés Maleczki Emil jogföld vételi ügyében. 4. Tanácsi előterjesztés Gerhard Sámuel és neje jogföld vételi ügyében. 5. Tanácsi előterjesztés Maczkó Mátyás és neje földvételi ügyében. 6. Tanácsi előterjesztés a ki nem idomitott katona lovak részére szükséges istálló és melléképületek felépitése tárgyában. 7. Tanácsi előterjesztés a szegényügy rendezése tárgyában elkészitett szabályrendelet tervezetének bemutatása tárgyában. 8. Tanácsi, épitkezési, pénzügyi és gazdászati szakosztályi javaslat a vámsorompókon belül levő közlekedési utak kiépitésére vonatkozó 5 éves programm megállapitása tárgyában. 9. Pénzügyi és gazdászati szakosztályi javaslatát Fábián Kornélia budapesti m. kir. szinmüvészeti akadémiai III-ad éves hallgató segélyezése tárgyában. 10. A városi szervezkedési szabályrendelet módositására vonatkozó vármegye bizottsági határozat kihirdetése. 11. A városi tisztviselők nyugdijára vonatkozó szabályrendeletet jóváhagyó vármegye bizottsági határozat kihirdetése. — 12. Tanácsi javaslat Jéger József nyiregyházi lakos gőzmalom tulajdonos vizmű átalakitása folytán felmerülő költségeinek részbeni fedezésére 150 forint kiutalása tárgyában. 15. Tanácsi javaslat a város tulajdonát képező gőz és kád fürdőnek a város által leendő kezelése tárgyában. 14. Tanácsi javaslat a város tulajdonát képező „Korona“ épületben lévő 2-ik számu bolt helyiség bérbeadása tárgyában. 15. Tanácsi javaslat Klár Zsigmond Ujfehértói lakosra tévesen kivetett községi pótadóinak törlése tárgyában. 16. Tanácsi javaslat Fischbein József nyiregyházi lakos kisiparos lakositása tárgyában. 17. Tanácsi javaslat Rózsa Áron nyiregyházi lakos, divatüzlet-tulajdonos lakositása tárgyában. Esetleg más tárgyak.

— **Hivatal vizsgálat.** Br. Feilitzsch Berthold főispán e hó 9-én Kertész Bertalan titkár kiséretében a kisvárdai szolgabirói hivatalt vizsgálta meg.

---

legalább részvétlen papirra bizhatom azon édes érzelmeimet, melyeket rokon-kebelbe ki nem öntheted, irok, mert csak akkor vagyok boldog; és ki veheti rossz néven, ha én is boldog-ágra török?

Boldog vagyok magányomban iróasztalkámnál, és néha még is, midőn a szivnek nevezhetlen vágyai követelőbbek, midőn a kebel üre érezhetőbb, eljönnek a csüggedés órái, öntudatlanul barangoltam be Pestnek csöndesebb utczáit, s fáradtan térek haza. Ekkor érzem, hogy magam vagyok, karjaim lehanyatlanak, tagjaimat tehetetlen zsibbadtság fogja el, szemeimben — szégyenlem mondani — könnyek csillognak. De ne kárhoztassátok e könnyeket, kedves barátaim ezek, kik a csüggedés óráiban látogatnak meg és enyhülést hoznak e nehéz kebelbe.

Sokszor gondolkoztam a felett, miért külömbözöm én az emberek annyi millióitól miért vagyok én olyan magamnak való? csapás-e az én reám, vagy áldás? velem születetett-e e jellem, vagy azon helyzet teremté, melynél fogva, mint fogyatékos testtel a természettől már megbélyegzett, részvétet ritkán, de gúnyt a felületes emberek között irányomban, oly gyakran találtam: Fájdalomra születtem én, de a bősz sors ebben nem érte el czélját, mert nekem a fájdalom a végtelen boldogság. Az én boldogságom is fájdalmas, de a fájdalom is boldogság nekem. Magyarázzátok meg e jellemet, én nem tudom.

Augusztus 7.

Megkaptam a végzést, melylyel az ügyvédi vizsgálat tételének határidejéül e hó 29. napja tüzetett ki. Készülésem kizáára kedves naplóm folytathatását majd utána, ha Isten segit, ujra felveszem.

Erzsébet királyné emlékezete az iskolákban.

Wlassics Gyula dr. vallás és közoktatásügyi miniszter, a következő hazafias és magas szárnyalásu körrendeletet adta ki az *Erzsébet* királyné emlékezetének évenkint történendő iskolai megünneplése tárgyában:

Még frissen sajog a szörnyű seb, melyet nemzetünk lelkén ütött a durva gyilkos, aki Magyarország földi mentőjét, *Erzsébet* királyasszonyt, orvul megölte messze idegenben.

Megölte azt a királynét, a ki nemzetünk szószolója, anyja volt; a ki megosztotta falatját a szegénynyel; aki, mint dicső védőszentje, *Erzsébet*, fejedelmi palástjának szárnya alá vette a szükölködőt; aki fájó könyeket törölt le, mialatt lelke sirt s aki mindeneknek jó anyja volt s kinek áldott nyomán az engesztelődés rózsái fakadtak, — megölte egy alávaló szövetség vadállattá aljasult tagja, élő példájául annak, hogy mivé lesz az ember, a rosz nevelés és ferde elvek hatása alatt, mikor hit és erkölcs nélkül nő fel s nyomorult eszével tulteszi magát a törvény korlátain.

Tanitsuk az ifjuságot hinni és munkálkodni.

Tárjuk fel előtte azt a r ttenetes örvényt, a melyet a fejetlenség és szivtelenség tanai nyitnak minden társadalomban. Tanitsuk megutálni azt az intézményt, melynek mérges, gyalázatos fája ilyen átkozott gyümölcsöket terem.

És tanuljunk megnyugodni a változhatatlanban. Tekintsünk fel a mi szeretett Felséges királyunk megtört szivére, a melyet oly iszonyu sebekkel vérezett meg a sors, de a mely fenséges atyai sziv még akkor is a miénk, népeié, alattvalóié, mikor ezernyi sujtó sorscsapás gyógyithatatlan sebet üt rajta, s a mely sziv mélységes fájdalmában megtépett lelket odatárja elénk, mondván: Szeretetem, atyai gondom, mindenem — a tiétek. — Az Ő fájdalma a mi fájdalmunk; lássa a mi forrón szeretett királyatyánk, hogy a palotától a kunyhóig minden sziv vele fáj, minden szem vele sir s mutassuk meg: menynyire szeretjük Őt, mikor Felséges hitvesét siratjuk s annak drága emlékét őrizzük, ünnepeljük.

Neveljük *Erzsébet* királyné emlékében a tanulóifjuságot. Nem szabad az Ő dicső emlékezetének meghalványulnia a jövő nemzedékek lelkében sem. Évről-évre szenteljük, az Ő dicső és áldott emlékezetének az Ő védőszentje: *Erzsébetnek napját, november tizenkilenczedikét.* S mig a gyász e szomoru esztendejében már megtartottuk gyászünnepeinket, ezentul évről-évre, *Erzsébet* napján, méltó gyászünnepséggel ujitsuk fel a mi elvérzett pátrónánknak, *Erzsébet* királyasszonynak emlékezetét: forduljon a maga hite szerint Istennek oltárához teremtője kegyelméhez az egész magyar tanulóifjuság, s a tiszta gyermek-lelkek és fellángoló ifjui szivek imádságában jusson az Ur elé a jövő nemzedékek hálája és szeretete *Erzsébet* királyné iránt, aki szeretetének áldásával halmozott el bennünket, a kinek utolsó imájába is bele van foglalva nemzetünk boldogsága.

S az istenházából az erkölcs, a törvénytisztelet, a tudás és hazaszeretet templomába, az iskolába gyüljön a fiatalság, amely előtt igazgatói, vagy tanári szó hangoztassa lelkesülten *Erzsébet* királyné áldott emlékezetét, a nemzet anyjáért, a kinek szivét már halála előtt a fájdalom hét tőrdőfése járta át, a kinek szent élete és vértanu halála örök emlékezetül álljon fiaink és leányaink előtt!

A gyász és emlékünnepség pedig záruljon a mi nemzeti imádságunkkal, a Kölcsey-Himnuszával, a melynek szép szavaival kérjünk áldást a magyarok istenétől a mi nemzetünkre és a trónra, melynek Ő soha el nem halványuló fényes csillaga volt.

Magyarország tanárainak ajkaira s onnan a tanulóifjuság szive mélyébe tegyük le *Erzsébet* királyné dicső emlékezetét s haló porában is áldjuk azt az átvert jó szivet, a mely annyira szeretett bennünket, hogy még holta után sem áldhatjuk és szeretheti-jük eléggé s a melylyel a mi dicső, jó királyunk vigasztalása, örőme szállt sirba, mindeneknek, de legkivált a mi gyászoló nemzetünknek örök fájdalmára.

Kérjük a népek és nemzetek istenét, hogy áldja meg, vigasztalja meg Felséges atyánkat, a királyt s áldjuk meg az Ő drága hitvesének szent hamvait, mondván:

Áldott legyen dicsőült királynénk, Erzsébet Felséges asszonyunk emlékezete!

Darányi ruthén akcziója.

A Beregmegye hegyi részében a ruthén nép gazdasági helyzetének javitására a Darányi Ignácz dr. földmivelésügyi miniszter által meginditott akczió ujabb stádiumába lépett.

A miniszter által szervezett helyi bizottság a mult napokban Szolyván gyűlést tartott és örömmel győződött meg arról, hogy a befizetéseket a bérlő földmivesek meglepő pontossággal teljesitik, ugy, hogy a kincstári bérlet valószinűleg már ez első évben is elég kedvezően fog záródni.

Hogy ez a tény mily értékkel bir és mennyire biztató az egész mozgalom jövőjére nézve, azt csak azok képesek megitélni, a kik tudják, hogy a 23,000 forintnyi bérösszeget 4132 bérlő, átlagban 2—6 frtnyi kis részletekben fizeti be és a ki ismeri azt a végtelen nyomort, melyben ez a hegyi lakosság tulnyomó részben ma még él.

A kincstári bérlet földjeinek ujból való kiadása megkezdődött. A földeket ez alkalommal nem egy évre, hanem hosszabb időre adják bérbe, hogy a bérlőknek módjokban legyen bérföldjeiken megfelelően berendezkedni és olyan javitásokat tenni, a melyek lehetségessé teszik a talajerő föntartása és emelésére hatni.

A miniszter az inséges vidék marhaállománya szaporitására és nemesitésére is törekszik. Még a jövő tavasz előtt a bikalétszámot oly mértékben fogják szaporitani, hogy a beregmegyei hegyvidék érdekelt 56 községében minden 60 tehén után egy-egy tisztavérű borzderes bika lesz rendelkezésre.

A miniszter azonban e kivételes viszonyok közt nem találja elég gyorsan czélhoz vezetőnek a marhanemesitésnek ezt az országszerte alkalmazott módját. Hogy e hegyvidéki népnek fő jövedelmi forrása uj alapot kapjon és érdekében lényegesen emeltessék, elhatározta a miniszter, hogy még ez őszszel több száz darab borzderes üszőt fog beszereztetni, melyeket részletfizetes mellett fognak az ottani földmivelő népnek kiadni. Itt is, mint egyáltalában minden itt alkalmazott állami intezkedésnél nem könyöradományról, hanem csak segitésről lévén szó, az állatokat kapó gazdák kötelesek megbizhatóságukat két kezes aláirásával igazolni.

Egyes kisgazdák, kik földjeik trágyázása és rendes müvelése, kaszáloik öntözése, cserjés legelőik irtása, állatállományuk példás tartása által kiválnak külön támogatásban fognak részesülni. Arról is történik gondoskodás, hogy a fejlődöttebb külföldi hegyvidékről egyes földmivelőket itt a ruthének közt letelepitsenek, kiknek példája előreláthatólag képes lesz környékükre jótékonyan kihatni. Ezek az államilag támogatandó mintagazdaságok lesznek a góczpontjai a mezőgazdasági haladásnak. De a ruthének mai nyomoruságos viszonyai között az elhanyagoltság e végső stádiumában alapos és biztos

segitség csak olyformán vihető keresztül, ha ha a nép egyszersmind pénzügyileg is erősittetik. A miniszter e czélból azon fáradozik, hogy a szóban levő vidéken hitelszövetkezeteket létesitsen. Ezáltal nemcsak lehetségessé fogja tenni a ma tönkremenőfélben levő ruthén parasztnak, hogy ősi telkét megtarthassa, hanem egyuttal nevelni fogja önállóságra, takaréhosságra.

Ezenkivül dr. Hagara Viktor főispán, Nedeczey országgyülési képviselő vezetése mellett több lelkes megyebeli vezérférfiu kezdésére Munkácson közgazdasági egyesület létesül, mely szintén Darányi miniszter védnöksége alatt működik s hivatva van az egész vidéket saját erejére támaszkodva, közgazdaságilag áthatni és uj alapra fektetni.

Ha a vállvetett munkának sikerülni fog pótolni és helyrehozni azt, a mit évszázadok mulasztása e szánandó vidéken vétett, állami fejlődésünk és belső megszilárdulásunk nehéz munkájának kétségtelenül egyik nehéz feladata oldódik meg.

Hirek.

Olvasóinkhoz!

Ámbátor a nyomdai és hirlapirodalmi szokásoknak megfelelően, a „Nyiregyháza" homlokán ez év január hava óta ott diszeleg a „II. évfolyam," a megindulása óta második évfolyam második számát veszik ezuttal tisztelt olvasóink.

És mi ez év első számaiban sem mondunk egyebet, mint amit legelső számunkban mondottunk. Nem igérünk többet, de kevesebbet se. Azt az egyet azonban különösen hangsulyozzuk, hogy ezutánra is az lesz legfőbb törekvésünk, a mi eddig is volt: olvasóink hozzánk fűződő igényeinek legjobb tudásunk és akaratunk szerint való kielégitése.

És ezzel szemben azt kérjük ezutánra is olvasóinktól: segitsenek bennünket szándékunk megvalósitásában jóakaratú támogatásukkal!

Az uj évnegyedben ismét egy uj állandó rovattal növeljük lapunk tartalmát. Budapesti rendes levelezőnktől, kinek eddig rendszerint minden hónapban jelent meg egy-egy szellemes levele tárczarovatunkban, ezután minden számban közlünk — természetesen rövidebb — leveleket, melyek részére a „Hirek" és az „Apróságok a hétről" czimű rovatok között nyitottunk helyet. Ezeknek elsője ezen számunkban jelenik meg.

Többi rovataink megmaradnak.

Vezérczikkeink után — amelyeknek *aktuális voltára* különös gondot forditunk — közöljük a hivatalos természetű hireket és tudósitásokat.

Ezek után még rendszerint legalább egy, de többnyire két sőt három *czikk* következik a *„Hirek"* előtt.

Hirrovatunkban gondoskodunk arról, hogy ne csak a helyi és megyei eseményekről közöljünk megbizható tudósitásokat, hanem a szomszédos vármegyék olvasóinkat érdeklő eseményeiről is.

Az *„Apróságok a hétről"* czimű rovatunkban a legközelebbi napok vidámabb eseményeit irjuk meg tréfás modorban.

Csarnok rovatunkat a szépirodalom részére tartjuk fenn, mig *Tárcza rovatunkban* arra törekszünk, hogy az lehetőleg megfeleljen a tárcza eredeti rendeltetésének. Végül a *„Különféle"* rovatában általános érdekű, de egyszersmind tanulságos dolgokról emlékezünk meg, ekként is változatosabbá óhajtván tenni lapunkat.

Ez lesz programmunk a külsőségek tekintetében a jövőben is.

Kérjük előfizetőinket, kiknek előfizetésük lejárt, hogy azt idejekorán megujitani szeveskedjenek.

Az előfizetési árak lapunk homlokán olvashatók.

— **A vármegye kegyelete.** Szabolcsvármegye Erzsébet királyné gyászos elhunyta felett érzett részvétének már kifejezést adott akkor, mikor e czélra összehivott rendkivüli közgyűlésen ismeretes határozatait meghozta, részvét-feliratát a gyászbaborult uralkodóhoz eljuttatta, e temetésen küldöttségileg képviseltette magát, harmincz napos hivatalos gyászt rendelt és a királyné emlékére 1000 frtot szavazott meg. A vármegye törvényhatósága azonban ugyanezen alkalommal kimondotta azt is, hogy Erzsébet királyné emlékezetét maradandó módon is megörökiteni kivánja s ez irányban megfelelő előterjesztéssel az alispánt bizta meg. *Mikecz János* alispán a kedden megkezdődött őszi rendes közgyűlés elé nyujtotta be előterjesztését, amelyet a közgyűlés egyhangulag magáévá tett. E szerint a vármegye Erzsébet királyné emlékére *„Erzsébet királyné alap"-ot* létesit, amely alapra a közművelődési alapból 20 éven át évenkint 800 forintot tesz folyóvá. Ezen „Erzsébet királyné alap" rendeltetése az lesz, hogy belőle szegénysorsu, jó magaviseletű és jól tanuló fiuk és leányok segélyeztessenek. Még pedig a fiuk gimnáziumi tanulmányuk folyamán mind a nyolcz osztályon keresztül, a leányok pedig a felső leányiskolai tanulmányaik közben négy éven át olyképen, hogy a tervben levő református leányinternátusban nyerjenek belőle ingyenes ellátást. — Ugyancsak Mikecz János alispán inditványára elhatározta a közgyűlés azt is, hogy az épülőben levő vármegyei közkórház az elhunyt királyné nevéről neveztessék el s ennek engedélyezése iránt a megfelelő lépések a legfelsőbb helyen megtétessenek.

— **Választások a vármegyén.** Szabolcsvármegye most folyó őszi rendes közgyűlésének első napján nem kevesebb mint hét állás töltetett be választás utján alig tiz percz alatt. Ez a gyors választás természetesen csak akként volt lehető, hogy szavazás egyik állás betöltésénél sem kéretett s az elnöklő báró *Feilitzsch Berthold* főispán a felkiáltásokból állapitotta és állapithatta is meg könnyű szerrel a többség akaratát. Az Elek Béla nyugalomba vonulása folytán megüresedett és az ujonnan rendszeresitett *szolgabirói* állásokra *Mikecz István* és *Ujhelyi Tamás*, a ujonnan rendszeresitett első aljegyzői állásra *Sipos Béla*, ennek helyére *Kornis Géza*, a második aljegyzői állásra *Nagy Imre*, a harmadikra *Kállay Elek*, a negyedik aljegyzői állásra pedig *Mezőssy László* választattak meg.

— **Királyi csontok.** Annyi hányattatás után ő felsége elhatározásából örök nyugvó helyet találnak III. Béla magyar király és hitvese: Antiochiai Anna csontjai. A kormány e hó 21-re tűzte ki a királyi csontoknak a budavári koronázási templomba leendő eltakaritását. A fényes szertartások mellett tartandó gyászünnepélyre a miniszterelnök Szabolcsvármegye törvényhatóságát is meghivta. E meghivással a tegnapelőtti közgyűlés foglalkozott, s elhatározta, hogy azon küldöttségileg képviselteti magát. A küldöttség tagjai lettek: *Br. Feilitzsch Berthold* főispán, *Mikecz János* alispán, *Farkas Balázs, dr. Mezőssy Béla, Kállay Lipót* és *Gencsy Albert* országgyülési képviselők.

— **A Bessenyei szobor leleplezési ünnepélye** a most folyamatban levő őszi közgyűlésre volt tervezve. Erzsébet királyné gyászos elhalálozása azonban megakadályozta az ünnepélynek a tervezett időben való megtartását. Volt szó arról is, hogy a 60 napi országos gyász leteltével november havában összehivandó rendkivüli megyei közgyűlés keretében tartassék meg az ünnepély. A f. hó 11-én megtartott megyei gyűlés azonban a novemberi hideg időre tekintettel az állandó választmány javaslata alapján a leleplezést az 1899. évi május hó folyamán tartandó tavaszi közgyűlés alkalmára halasztotta el. Egyben felhatalmazta az alispánt, hogy a mű alkotójának a szerződéses összeget a szobor elkészitése és Nyiregyházára leendő leszállitása után fizesse ki.

— **Uj tiszteletbeli tisztviselők a vármegyénél.** Báró Feilitzsch Berthold főispán Rézler György kisvárdai és Bagdy Imre tisza-löki ügyvédeket tiszteletbeli megyei t. főügyészekké, Mezőssy László IV-dik aljegyzőt tiszteletbeli árvaszéki jegyzővé és Fuchs Ignácz központi irnokot tiszteletbeli megyei kiadóvá nevezte ki.

— **A villamos vasutról.** Majdnem egy teljes esztendő telt el azóta, hogy a „Részvénytársaság villamos és közlekedési vállalatok számára" budapesti czég által Nyiregyházán létesiteni szándékolt villamos vasut közigazgatási bejárását megtartották. Azóta a területhasználati szerződés feltételeit tárgyalta egy bizottság. A villamos vasut dolgában eddig történtekről időszakonként részletesen tájékoztattuk olvasóinkat. Most végre a tárgyalások befejezéséről adhatunk hirt. Tegnap, szerdán délután jött létre a végleges megállapodás az egyes feltételek felett a czég képviselői és a városi bizottság között. Ezen megállapodások közül mint lényegesebbeket felemlitjük, hogy a szerződés tartama a villamvilágitási szerződéssel együttesen 1960. deczember 31-ig állapittatott meg. A világitási szerződés meghosszabbitásával szemben a czég a magánvilágitás árát hektowatonként 0·5 krajczárral szállitja le s 1947. január 1-től kezdve a közvilágitást 50%-al olcsóbban teljeniti. Az elfogadott feltételek alapján a szerződést a napokban irásba foglalják s aztán a bizottság jelentésével a képviselőtestület elé terjesztik.

— **Nevezetes ujitás a telefonon.** *Vass József* Nyiregyháza város segéd mérnöke rendkivül érdekes ujitást talált fel a telefonon. Találmányának gyakorlati értéke abban áll, hogy a telefonon beszélni akaró maga kapcsolja össze egy igen elmés és nem is bonyolult szerkezet segitségével azt az állomást, amelylyel beszélni akar. Továbbá, hogy az ekként összekapcsolt állomások közötti beszélgetés más közbeeső állomáson ki nem hallgatható Végül pedig épen az által, hogy az egyes állomások *egymásután*, tehát egy vezetéken vannak egymással összeköttetésben, a vezetékekben óriási, 80—90% megtakaritás érhető el. A nagy horderejű találmányt, amelyre feltalálója már szabadalmat is nyert, jövő számunkban részletesebben is megismertetjük olvasóinkkal.

— **Bokréta ünnepély.** Az épülő vármegyei közkórház bokréta ünnepélyét e hó 9-én, Vasárnap délelőtt 10 órakor tartották meg. Ebből az alkalommal a vármegye a közkórház épitésénél alkalmazott munkások között 317 frt 10 krt osztott ki, amely összegből az épitést vezető főpallér 100 frtot kapott.

— **Jegyző-választás.** A Kis-Léta községben lemondás folytán üresedésbe jött jegyzői állást e hó 18-dikán töltik be választás utján Kis-Létán. A pályázati kérvények 16-dikáig adhatók be a járási főszolgabirónál

— **A gőzfürdő bérlete.** A gőzfürdő bérbeadására a héten tartották meg a városnál a képviselőtestület által elrendelt második árverést, amikor is egyetlen egy pályázó jelentkezett, nevezetesen Tolnai Sándor a Sóstó fürdő mostani bérlője aki 1800 frt évi bérösszeget hajlandó a gőzfürdőért fizetni, ha a város a fürdőt teljesen jókarba helyezi s ilyen állapotban való fenntartásának költségét a bérlet tartama alatt viseli. E feltétel nélkül csupán 1500 forint évi bért hajlandó fizetni. Ez ajánlat fölött a pénteken tartandó közgyűlés fog határozni.

— **Adófizetők figyelmébe.** Október elsejével a folyó ev utolsó negyede is bekövetkezvén, a városi adóhivatal ezuton is figyelmezteti az adófizetőket, hogy immár a folyó évi egész adótartozás esedékessé és fizetendővé vált. Igyekezzenek tehát azt a saját jól felfogott érdekükben mielőbb befizetni, nehogy kamattal és végrehajtási költségekkel legyenek kénytelenek megpótolni. — Egyidejűleg arra kéri a városi adóhivatal a fizetni szándékozókat, hogy a városban lakók lehetőleg hétfőn,

kedden, továbbá csütörtökön és pénteken teljesitsék a fizetéseket, minthogy a szerda és szombat napokon a tanyán lakó adófizetők tömegesebb jelentkezése folytán a pénztári hivatalban és a könyvecskék kiállitása körül olyan torlódás támad, hogy a fizetések e napokon csak tetemes időveszteséggel, vagy egyáltalán nem teljesithetők.

— **Kitüntetés.** Ő felsége a király, mint a hivatalos lap legutóbbi száma közli, *Puky Gyula* debreczeni itélőtáblai elnöknek, saját kérelmére történt nyugalomba helyezése alkalmából, az igazságszolgáltatás terén szerzett érdemei elismeréseül a II-od oszt. vaskorona rendet adományozta.

— **A debreczeni színészet jubileuma.** A Csokonai-Kör a debreczeni színészet 100 éves évfordulójának ünneplésekor a vármegyeház falába emléktáblát tétet az örök időkre emlékeztetőül, hogy ezen épületben játszott először százév előtt az a szintársulat, mely Wesselényi báró protektorsága alatt működött. Az emléktábla feliratában már megállapodott a Csokonai-Kör által kiküldött bizottság. — A márványtáblán a megállapodás szerint a következő aranybetűs felirat lesz bevésve:

E ház udvarán
a városi tanács által épitett szinpadon
tartotta
Debreczen sz. kir. városában az első
előadast, Báró Wesselényi Nemzeti Játék
szintársasága
1798. aug. 11. napján.
—
A százados évforduló emlékére
kegyeletből a mult iránt,
buzditásul a jövőre,
a Csokonai-Kör.
1898. november 27.
—

— **Lóverseny Nyiregyházán.** A szabolcsmegyei agrárász egyesületnek a héten kedden tartott közgyülésén a többek között szóba került a jövőben Nyiregyházán rendezendő lóversenyek terve is. — A terv élénk tetszésre talált s az egyesület nyomban meg is ajánlott egy 1000 forintos díjat. A terv megvalósitására egy három tagu bizottságot küldtek ki. Az első lóversenyeket a jövő év tavaszán tartják meg.

— **Kedvezményes vasuti jegyek.** A folyó évre kiadott féláru vasuti jegy váltására jogositó arczképes évi igazolványok az 1899. évre leendő érvényesités végett már f. évi október 1-től beküldhetők. Azon jogosultak, kik a f. évben ily igazolvány birtokában nincsenek, de ilyet a maguk részére a jövő évre váltani kivánnak, annak kiállitását ugyancsak már a fenti időponttól kérelmezhetik. Nehogy tehát az érvényesitendő igazolványok legnagyobb részének beküldése és az uj igazolványok kiállitásának kérelmezése a f. év utólsó hónapjára maradjon, a munkatorlódásnak és az ebből származó késedelmeknek elejét veendő, figyelmeztetnek az érdekeltek, hogy saját érdekükben cselekszenek, ha az érvényesités kieszközlése, vagy az uj igazolvány megszerzése iránt igazolványaik, illetve arczképeik és kezelési illeték fejében személyenkint egy korona készpénznek csatolása mellett az előirt módon egykoronás bélyeggel elátott folyamodványnyal hivatali felsőbbségükhöz, illetve a jogosult nyugdijasok szabályszerűen igazolt s ugyancsak egykoronás bélyeggel ellátott folyamodványnyal közvetlenül a m. kir. államvasutak igazgatóságához már most folyamodnak, mely felkérte egyuttal a hivatali főnökségeket, hogy az érvényesitést és az uj igazolványok kiállitását kérelmezők igazolványait, illetve arczképeit a kezelési illetékkel és a folyamodókról két példányban szerkesztendő névjegyzékkel együtt, a teendők lehető megosztása szempontjából az igazgatósághoz minél előbb beküldeni szivesked jenek. Azon idő alatt, mig az érvényesités végett beküldott igazolványok ott kezeltetnek, azok birtokosai részére előre nem látott utazásokra bélyegtelen folyamodvány alapján, melyben az, hogy az illető folyamodó igazolványa érvényesités végett be van küldve a hivátali főnökök által igazolandó féláru menetjegygyel egyszeri utazásra szóló igazolványok fognak az igazgatóság, mint az egyidejüleg utasitott üzletvezetőség által kiállittatni, megjegyezvén, hogy azok részére, kik a fent közölt esetben egyszeri utra szóló igazolvány kiállitását kérelmezni elmulasztanák, a rendes menetdij megfizetése esetén menetdijvisszatéritések semmi körülmények között sem fognak engedélyeztetni.

— **Anyakönyvvezetői kinevezés.** A belügyminiszter Rakovszky József balsai jegyzői irnokot Balsára anyakönyvvezető helyettessé nevezte ki.

— **Járvány.** Kisvárda és Petneháza községekben a gyermekek között a vörheny betegség járványszerüleg fellépett.

— **Jóváhagyott alapszabályok.** A belügyminiszter a gávai olvasó-egylet alapszabályait jóváhagyási záradékkal látta el.

— **Hogy a posta mily óriási feladat megoldására képes,** az kitünik, ha rövid figyelemre méltatjuk azokat a hivatalos jegyzékeket, a melyekkel a Budapesti Ujságirók Egyesületének sorsjáték kezelősége a sorsjegyeket az országban szétküldte. Ezekből kitünik, hogy f. hó 4-én 4680, f. hó 5-en 2640, f. hó 6-án 4320, tehát három nap alatt 11640, ajánlott levelet adtak föl a budapesti főposta hivatalnál, melyeket még aznap továbbitották. Ezek az ajánlott levelek ujságirói sorsjegyeket tartalmaznak, a melyeket megrendelés folytán küldött a kezelőség az egyes helységekbe. Hogy mily óriási érdeklődést tanusit a közönség az ujságirók sorsjátéka iránt, az ebből is fényesen kiviláglik.

— **Az épitő iparosok téli tanfolyama** a budapesti m. kir. állami felső (épitő) ipariskolában (VIII. Damjanich u. 28. november 3-án nyilik meg. A tanfolyam négy félévre terjed. Az első évfolyamra való felvétel feltételei: Legalább 15 éves életkor, irni-olvasni és számolni tudás s legalább egy épitkezési időszakra terjedő gyakorlati működés a kőmives-, a kőfaragó-, vagy az ács-mesterség terén. Szükséges bizonyitványok: 1. Keresztlevél, vagy születési bizonyitvány. 2. Erkölcsi bizonyitvány. 3. Az elvégzett iskolai osztályokról szóló bizonyitványok. 4. Munkakönyv, vagy iparhatóságilag hitelesitett munkabizonyitvány. Díjak: 2 frt beiratási-díj, 10 frt tandij, 2 frt szertari biztositék. Budapesten, 1898. október hó 8-ikán. *Az igazgatóság.*

— **Glück Frigyes Pannonia szállodája** Budapesten kétségkivül a legelőkelőbb családi ház és kizárólag az intelligens közönség látogatja. Előnyös fekvése a város központján a főközlekedési vonalokon és fényes berendezése folytán mindenkinek legjobban ajánlhatjuk.

— **A készülődő Páris.** Az események ujra Párisra irányitják a figyelmet: A Dreyfus pör hullámaira, a revizióra, a mely végre befejezi a szenzációs regényt, a melyhez foghatót még nem irt regényiró. Mialatt a harczok folynak a revizióért s az egyik Piquart a börtönben ül, a másik Picard, az 1900-iki kiállitás vezérbiztosa munkatársaival csöndben folytatja az 1900-iki kiállitás nagy munkáját. Csak őket nem háboritja az utcza zaja. A kiállitás rohamosan készül a megvalósulás felé; elmék kitaláltak már körülbelül mindent, a mi vonzóvá, meséssé, örökre emlékezetessé tegye 1900-at. A sok clou, a tömérdek szenzáczió hire nálunk is olyan érdeklődést kelt, hogy a merre megyünk, beszélnek róla, még inkább pedig arról, hogy hogyan jussunk ki 1900-ra Párisba. Legelőször a honatyák sorában foglalkoztak a kérdéssel a Ház folyosóin, sőt bizottságot is alakitottak Csávosy Béla háznagy elnöklete alatt a kérdés tanulmányozására; majd a vidéken alakultak bizottságok, főispánok, alispánok stb. elnöklete alatt, s ugy ők, mint az országos hirű nagy klubbok valamennyien ahhoz a társadalmi mozgalomhoz csatlakoztak, mely „Budapest—Páris" jelszóval megindult s a mely nem üzletszerüleg, hanem társadalmi uton kulturális jeleggel rendezi a magyarok kirándulását. Párisban százas fogadó-bizottság várja a magyar testvéreket, itthon pedig Thoroczkay Viktor báró főispánnal és Dessewffy Arisztid-del élén csupa országos nevű férfiak szervezik a pompásnak igérkező kirándulást A mozgalom folyóirata, a „Magyarország Párisban" legutóbbi száma is remekebbnél-remekebb szines képekben mutatja be a párisi kiállitás szenzációit és ismerteti a magyarok kirándulását. A közönség átérti a korai jelentkezés nagy előnyeit, mi által a helyek biztosittatnak a kirándulásban való részvételre, s ezért már most nagy számban jelentkeznek a kirándulásra. Mindenféle megkeresések e részben a párisi kirándulások igazgatóságához (Budapest, Erzsébet-körut 48.) intézendők.

Budapestről.

A szűretek hónapja a fővárban a szinház és zeneidény tulajdonképeni születési ideje. S bár a premierek sűrűn követik egymást, bizony kétséges, hogy a szinházdirektorok „szűretelnek"-e már jövedelem tekintetében. Az áramlat megindult, most már akarva-nemakarva műélveznünk kell. — Ez együtt jön az első köddel s ép úgy követelménye az őszinek, akárcsak a felöltőviselet vagy az esőzés.

Az esőzés az egyedüli, a mi nekünk, nagyvárosiaknak az őszi kellemetlenségekből kijut. Hanem ebből van bőven. Ha megeriednek az ég konzervativ csatornái, akkor csak úgy lubiczkolunk 2—3 hétig. Melankolikus poéziséből nem élvezünk semmit, soványodó sápadt lombok siratásához fásult a mi lelkünk.

. . . Megindultunk tehát a Parnassusra. Tekintve a nyáron megpihent idegeket, az igények egyelőre szerényen magasak, a mi sok sikert jelent.

Előlvezet a Népszinház múlt heti premierjével: a Komédiásokkal. A közönség ismét ráczáfolt a kritikusokra, midőn ezek szidták úgy a tárgyát, mint a zenéjét. Az igaz, hogy ezt a sikert nem annyira a darab, mint inkább Kopácsy okozta. Egy földszinti néző véleménye: néhány aktuális élcz, néhány burleszk ötlet, ennyi az egész operette. A harmadik emeleti néző véleménye: ebben az operetteben nem is elég a bolondság. — Kettőjük között ott áll körülbelől az operettek reformjának a kérdése. A földszinti tartalmat keres és talál bolondságokat, a másik bolondságokat keres és — nem talál semmit.

Egész este pedig tapsoltak mind a ketten, mert találtak egy — trikót, melyben Kopácsy Juliska volt. Ő pedig elég tartalom. Mikor kijött a szinpadra, akkor mindenki letette a szigoru kritika szemüvegét és fölvette a gukkert. Lehetett a darab akármilyen, a publikum csak azt tudta, hogy most viszont látja a fess asszonyt, a ki évekkel ezelőtt külföldre ment. — Úgy mondják ok nélkül, visszajövetele azonban bebizonyitotta, hogy nem ok nélkül. Egyszerűen megpróbált prófféta lenni. S ha prófétának tekinthetünk egy jó primadonnát, ez sikerült is neki. Mert a külföldön lett jó szinésznővé és hogy megháditotta a közönséget, azt ne csupán idomai plasztikus szépségének tulajdonitsuk. — Hiszen Szirmai is titokban komédiáskodott, az igaz, hogy érdeklődött is iránta egy pár gukker.

De csak nincsen párja az Operának. — Óh az az isteni Wagner. — Az ő jóvoltából ültem a minapában 4 óra hosszat piros bársony székben. Úgy fél 11 óra után már határozottan éreztem, hogy megcsömörlöttek a füleim. Perottinak, a ki Lohengrint énekelte, erősen remegtek pánczélba bujtatott lábai s

hangjában rejlő fájdalom erős szánalmat ébresztett. Vasquez igen élethűen ájuldozott s folyton azt lestem, mikor jönnek be a szolgák, hogy a zenekar tagjainak izzadt homlokát törülgessék? A harmadik emeleten erős indignációk hangzottak, hogy mért nem hagyják az embert aludni. A kapus pedig, a kinek a diszruhája szintén talán a Lohengrin korából való, állitólag két kilót fogyott.

Ha mostanában kevés még a szinházak publikuma, az egyedül a lóversenyeknek tudható be, melyek határkövet képeznek a haldokló nyári és az ébredő téli szezon között. Közvetve nagy hatással vannak az évad élénkségére. Mikor néhány évvel ezelőtt a börzén a baisse irányzat volt az uralkodó, akkor a Lipótvárosban egész télen csend volt, mert a papák a börzén hagyták pénzüket és jókedvüket. Ha pedig a lóverseny út be roszszul, akkor a belvárosban van csend. Csak az a kár, hogy ezt a sportot annyira lehuzza magaslatáról a szenvedélyes nyerészkedési vágy. A felső tizezer számára van teremtve ez az intézmény s általa az alsó százezrek pénze úszik el.

Különben — a börzéről lévén fentebb szó — ma délelőtt a zsiradék-üzlet határozottan bágyadt képet mutatott, de a kukoricza „kellemes irányzatu" volt. — A déli tőzsde pedig bántó módon tartózkodó. **Z.**

Apróságok a hétről.

Megérkezett a marónis! . . .

Ez a hét szenzációja.

E mellett háttérbe szorul minden egyéb esemény. Mert a marónis megjelenése azt jelenti, hogy a városháza előtt, meg az iskola-utcza szögletének frissen sült gesztenye kapható *ezentul*.

Ebben az „ezentul"-ban rejlik a szenzáció lényege.

Eddig csak a kalendárium hirdette, hogy meg-„ember"-esedett az esztendő, vége a nyárnak, itt az ősz, nyomában a tél: a marónis azonban immár kétségtelenné teszi, hogy jön a tél! Tessék téli ruháról, téli fűtőről gondoskodni!

*

És a marónis magával hozta a hideget is. Pedig meleg éghajlat alól, a déli Tirolból jött, nagy csizmában, nagy esernyővel, kis kalyhával, a melyben egész nap se alszik ki az izzó parázs. Még is hideget hozott.

Pár nap óta annyira lehűlt a levegő, hogy sokan már az őszi felöltőket is téli kabáttal cserélték fel.

A szép asszonyok, szép leányok nehánya is bemutatta már téli kabátkáját.

Sajátságos teremtések is a szép asszonyok szép leányok.

Őszszel ők az elsők, akik sietnek a téli toalettel. És viszont alig nyílik a tavasz, a férfiak még a pár hónappal előbb őszi felöltőnek nevezett tavaszi felöltővel sem igen merik felcserélni a téli kabátot, a szép asszonyok, szép leányok már egy „derék"-ban járnak.

Hiába! — azért szép asszonyok, szép leányok, hogy ilyen szélsőségeket is megengedhessenek maguknak.

*

A szép asszonyokról jut eszünkbe, hogy hiszen még voltaképen csak most következnék a „vén asszonyok nyara". Azok a verőfényes, enyhe, szélcsendes napok, amikor az „ökörnyál" légiói uszkálnak a derült halványkék levegőben.

Most pedig hideg, száraz északi szél kavarja a port és szemetet az utczákon, zugatja a táviró, a villamos világitás, meg legujabban a telefon vezetékeit.

Talán nem is lesz már az idén „vén asszonyok nyara"?

Avagy talán nincsenek is már vén asszonyok.

A beállott hűvös időjárást leginkább érzik a hivatalokban.

Akinek egész nap tollszár van a kezében, bizony könnyen megdermednek az újjai kevéssé hűvösebb időjárás mellett is.

Hanem azért a hivatalokban még nem lehet, nem szabad fűteni. Annyira sem, hogy a levegő kissé megenyhüljön.

Még nincs itt október 15-ike.

A hivatalokban pedig a kalendárium az irányadó, nem az időjárás.

*

Kedden reggel két — különben „igen jámbor fajta" — tehén élet-halál harczot vivott a buzatéren.

Alig ha volt ugyan egyéb szándékuk, mint hogy kissé megtaszigálják egymást, — mégis majdnem halálos kimenetelű lett a párbajuk.

Öklelőzés közben az egyik neki találta taszitani a másikat a téren álló gémes kut kávájának, a kut kávája pedig, amely ugy látszik, nem volt ilyen párviadalokra berendezve, könnyen engedett a tulerőnek, elcsuszott a helyéről s a tehén zsupsz! — bele a kutba!

Szerencsére idejekorán észrevették. Összefutott az utcza népe. Hamarosan köteleket kerítettek, egy bátor legény leereszkedett a kutba, a köteleket a tehén szarvára, meg derekára erősitette és azok segitségével szerencsésen kiemelték a szegény legyőzött állatot.

Csak „jelentéktelen horzsolásokat" szenvedett, mert amint leoldozták róla a köteleket, ugy elfutott a többi után a legelőre, mintha csupán legyőzetését szégyelte volna.

*

Nagy riadalom volt a napokban Halászban.

Egyszerre csak minden látható és kézzel fogható ok nélkül páni félelem fogta el az egész lakosságot.

Olyan lótás-futás keletkezett, mintha az a földindulás, égszakadás következett volna be, amelyről az a bizonyos gyemek-mese regél.

Azt se tudták: tűz van-e, árviz jön-e, vagy a muszka? — rémülten futkosott gyermek és felnőtt, asszony és férfi.

Mindenki valami láthatlan veszedelemtől félt, az elől futott, és azt kereste, kérdezte, hogy mi hát a baj?

Az egész felfordulást egy vaddisznó okozta, amely valahogy a faluba jutott. Ott valaki meglátta, ijjedtében elkiáltotta magát, aztán menekült s a félelem futótűzként terjedt el az egész faluban. A szegény vaddisznó pedig az alatt talán már a harmadik határban járt.

De ne is merje többé Halászban elkiáltani senki, hogy *„jön a vaddisznó!"*, ha kedves az élete!

*

A most folyó vármegyei őszi rendes közgyűlés első napján több rendbéli választások is történtek. Talán épen csak ezeknek a kedvéért gyűltek össze a „vármegye-atyák" (ad kaptám: honatyák és városatyák) az első napra olyan nagy számmal.

No mert mikor a választásoknak vége vala, ugy ott hagyták vala a vármegye székházát, mint akiknek semmi keresni valójuk se lett volna ott tovább.

A választások egyhanguak voltak. Mind a mellett nehányan kikiabálhatták és ki is kiabálták magokat kedvükre jelöltjeik nevének mennél hangosabb hangoztatásával.

Hanem azért hol vannak ma már azok a régi jó restaurációs idők! Mikor még a fokosok villogtak a levegőben, tariszznya, kulacs csüngött az ekhós szekér oldalán! . . .

*

Választván pedig a vármegye aljegyzőket is a többek között, imhol az leve a választás vége, hogy a vármegyének ezentúl *két első* aljegyzője lészen.

Egy „első első aljegyző"-je, még egy „második első aljegyző"-je. Mert hát igy látta jónak a miniszter.

Még ezer a szerencse, hogy mind a két aljegyző egyszersmint tb. főjegyző is, mert még beletörik a nyelve valakinek, ha a teljes czimmel lett volna kénytelen megszólitani az első aljegyzők valamelyikét.

CSARNOK.

Kemény koponyák.

Irta: **Mikszáth Kálmán.**

(Vége)

Valóban kemény koponyák az én földieim és igen sokszor elfog a büszkeség, hogy a megelégedés itt terem a sovány kavicsban és nem a sulyoskalászu rónaságokon.

Ha el-elrándulok a vármegyémbe nagy időközökben, mindig bizonyos idegességgel észlelődöm, megvan-e minden, a régiben, nem inficiálta-e még meg a modern kor a népet? De még mindig tisztán maradtak. S ez igazán édes tudat.

Amint befordul a piszmogó viczinális a szülővármegyém felé, szinte jól esik hogy olyan lassu. Az uj kor szádulgó sárkánya is megbénul e komótus, lusta tekintetes urak közt. Itt még ő se tud az lenni, aminek alkotva lett. Átidomul a tekintetes vármegye képére. Megadja magát.

Aztán még beljebb megyek, még beljebb, a kevély székváros tul, ahol még szűziesebb a levegő, az országutakon tul, ahol már csak megyei utak vannak, a falunkba és ujra végigjárom az erdőt, a rétet, az iskolát és ujra kikérdezem a parasztokat. Milyen a termés? Mi a panaszuk a politikában? Van-e a községben szocziálizmus?

A biró azonban elkezdte az idén fejét vakarni és a botjával zavartan útögette csizmája hegyét:

— Bizony már van, kérem alásan.

— Szocziálizmus?

— Valami olyasféle. Egy uj bogár, kérem alásan.

— Bogár?

— Az ausztráliai méhek.

— Mi az Isten csudája az? És miben pusztít?

— Az emberi elmében, kérem alásan.

— Az ördög érti kendet, biró uram.

— Hát ugy van az, tekintetes uram, hogy a takácsunk, a Blózik Mátyás, hiszen tetszik tudni, milyen nagyszáju kolompos ember, fent járt a fiánál Pesten, aki ott kovács legény és lakodalmat tartott most; onnan hozott egy történetet az ausztráliai méhekről.

— Éz ez a történet?

— Megzavarta az egész falut.

— A kemény koponyákat?

— A kemény koponyákat, — felelte szomoruan.

— De egy történet?

— Hja, tekintetes uram, egy gombostű is halálos lehet, ha megvan a hegye mérgezve.

— Lánczhordtát, miről szól hát a történet?

— Hát biz az arra vonatkozik, hogy mégis csak az az igazság, föl kell osztani mindent egyenlően az emberek közt.

— De hisz a multkor mondták kendtek, hogy egy hétig se volna egyenlőség, mert egyik költene, másik meg gyűjtene.

— Hogy aszongya nem gyűjtene, — felelte a biró, megsuhogtatva botját a levegőben — azt mutatják az ausztráliai méhek.

— Mutatnak azok istennyilát.

De biró uram nem hagyta magát kivenni a konceptusból, folytatá ilyenképen:

— Hogy aszongya egy hajó indult a tengeren Ausztráliába, ezt a Blózik beszéli, kérem alásan és mielőtt megindult volna, rászállott egy méhraj, királynéstól, minde-

nestől az árbocz rudjára. Nosza, a kapitány nem tud mit csinálni a rajjal, meginditja a hajót s a raj csak nem mozdul. Elviszik hát Ausztráliába s etetik utközben mézzel, mert volt a hajón méz. Ausztráliában aztán köpüt csináltak a méheknek s a méhek ép ugy, mint elődeik odahaza, hozzáfogtak munkájukhoz. gyüjtötték a mézet és várták a telet, de csak nem jött a tél, várták, hogy a virágok elhervadnak, de azok csak egyre nyiltak és nyiltak. Ejnye de bolond ország ez, gondolták a méhek. De szamarak voltunk, hogy törtük magunkat, hiszen a gyüjtésnek nincs többé semmi czélja. S fogták magukat a bosztohók és a következő évben már nem gyüjtöttek, hanem csak szálltak-szálltak virágról-virágra és a virágok mindig nyiltak nekik, egyik a bimbóját hányta, mikor a szirmait hullatta a másik. És most már, azt mondja Blózik: elszaporodtak a méhek Ausztráliában, száz kaptár familia van már az egyből, de egyik se gyüjt semmit.

— És az ilyen ostobaság hat az emberekre? — jegyzém meg sajnálkozva.

— Blózik vasárnaponkint beszél nekik, felolvas és ők beszedik, de különösen a méhek zavarták meg őket, rendes összejöveteket tartanak, pénztáruk van és tele vannak a maszlaggal . . . Különösen ezek a méhek, az ausztráliai méhek.

— Az Istenért, ki kellene verni a fejükből.

Kazi Pál összefonta a kezeit, aztán szomoruan nézte egy darabig a földet, a fölosztandó anyaföldet.

— Nem lehet — szólt elgondolkozva s aztán bizonyos kevélységgel hozzátette — mert kemény koponyák, rettenetesen kemény koponyák a mieink.

Kezet fogtam vele, mire eldöczögött a faluháza felé, még magában is mindig morogva:

— Kemény koponyák, hm.

A család rossza.

Irta: Szi—szi.

Szörnyű rossz cso t volt az anyám mostoha testvére, verekedő, enyves kezű, egyszer aztán kicsapták az iskolából, egy ötletért:

Dezső napján össze szedte az osztály négy Dezsőjének a téli kabátját és elvitte Gelbmann urhoz a kedvelt öszereshez. Kapott érte tiz forintot. Ezen a vagyonon aztán vett három üveg konyakot megfelelő harapni valóval és diadalmas ábrázattal állitott be az osztályába.

Fiuk! Ma négy osztálytársunk érte meg névnapját, igyunk!

Oroszlán félemlitő orditás harsant fel húsz ércztorokból. Nagybátyám és a Dezsők, a vállakra kerültek.

Aztán nagybátyám, a Dezsők és a húsz ércztorok, lenyelte a három üveg konyakot.

Mikor hazamenőre, az ünnepelt négy ifju nem lelte téli kabátját. Mikor nagybátyám ellen rútul vádat emeltek. Mikor szegény hiába tagadott, mert tagadásának védőgátját átszakitották a bizonyitékok hullámai. Fájó szivvel bár, de kénytelen volt odahagyni vidám ötleteinek csendes tanyáját.

Igy került ki Frigyes az élet piaczára, tizenhét éves korában. Nem esett kétségbe jövője felől, azt meghagyta kis hitű rokonságának. A remény rózsáiból kötött bokrétát kalapja mellé, felcsapott színésznek.

Először a karban énekelt és szinlapot hordott. Majd foltozott a ruhatárban és szerepeket másolt, közben pedig álmodott szépeket a dicsőségről és annak lelket, testet hizlaló járulékairól. Végre szerepet kapott. Magolta és tudta is rettenetesen.

Mikor kilépett a szinre e szókkal:

— Imhol jövök uram! elbukott a kardjában. Az az Istentelen fringia a lába közzé akadt, hát végig vágódott, a milyen hosszú volt, a szinpadon. Kis-Kalákó műpártoló közönsége viharzó kaczagásba fogott, mire Frigyes bőszültem ugrott fel és dühbe borulva orditotta le:

— Mit röhögtök marhák?!

Lett nagy veszedelem. A publikum fenyegetődzött. Frigyes vissza. A publikum dobálni kezdett, minden keze ügyébe akadó értéktelen ingósággal, erre Frigyes kardot rántott és le akart rohanni, megtorló harczot kezdeni. Kartársai fülelték le.

Másnap szabad volt. Ekkor nagyot gondolt, levelet irt édes anyámhoz:

Kedves Juliám, szeretett húgom!

Hajlék nélkül, kenyér nélkül állok elhagyatva, segélytelenül mint a rab oroszlán Petőfi Sándortól. Ott hagytam a szinészetet, nem akarom városról-városra hurczolni azt a nevet, a melyet te is viselsz. Én rám még nagy jövő vár. Ifju vagyok, nagy tettekre kész. Küldj 50 azaz ötven forintot azzal neki vágok a nagy világnak és dicsőséget, hirt szerzek nevünknek. Ha nem könyörülsz rajtam és szivtelenül ellököd magadtól segélyért nyujtott kezemet, kezemben tőr, zsebemben méreg, ablakom alatt folyik hivogatva a szőke Duna, Isten veled, vérem rajtad, lelkem az égben.

Csókol milliószor szerető kedves testvéred

Frigyes.

Anyám küldött neki hatvan forintot. Az utalvány szelvényét vissza küldte egy borítékban. Nem irt mellé egy szót sem. Sokáig hirét sem hallottuk.

*

A mult év őszén történt, hat évvel az eltűnése után. A mint hazafelé igyekszem az iskolából, könyveimet szorongatva a hónom alatt, elém áll egy kék ruhás, piros sapkás bácsi és megszóllit.

— Feri.

— Mi tetszik?

— Csókolj kezet, én nagybátyád vagyok Franczia országból.

Engedelmesen megtettem.

— Hol laktok?

— Itt a József körúton.

-- Első emelet, vagy második, vagy harmadik?

— Első.

Elégedetten mosolygott.

— Mondd meg a mamának, hogy találkoztál Frédéric bácsival este meglátogatja. Ezt tedd el tőlem emlékül.

A zsebébe nyult és egy kis bádog dobozt adott át, kegyes arczot öltve hozzá.

Meghatva mentem haza. Elmondtam a találkozást és részleteit, átadtam az üzenetet és megmutattam az ereklyét. Konstatálták, hogy egy üres bajuszpedrős skatulya.

Este beállitott Frigyes bácsi. Anyám meglepetve kiálltott fel a mikor meglátta.

— Te vagy az Frigyes, mit jelent ez a ruha?

— Igen madám én vagyok Frédéric, mint látja jelenleg hordár. Nem akartam nappal jönni nehogy zavarba hozzam látogatói előtt. Tudom, hogy ön kegyes volt hozzám mindég most is csak azért merészkedtem el. A többiek vagy éppenséggel nem, vagy gyilkos pillantásokkal fogadtak.

— Mikor olyan javithatatlan voltál. Hányszor akartak rajtad segiteni? Hányszor küldtek-küldtünk pénzt, mig el nem tűntél és mindég el fecserelted.

— Talán csak nem akarja a szememre hányni. Kötelességük volt segiteni rajtam ezzel tartoztak a nevűknek.

— Jól van, jól monsieur Frédéric de hát önön soha sem fogott a jó szó.

— Ne kritizáljon madám. Mindég voltam és vagyok is a magam emberségéből valami.

— Hát hol járt? Mi volt? Hogy került vissza?

— Bebarangoltam fél Európát mig végre Párisban megtelepedtem. — Voltam utczaseprő, bérkocsis, portás, ujság-kihordó, ápoló, komornyik, másoló, végül nyelvmester. Sohasem panaszkodtam, sőt gyakran nem is volt rá okom. Mint nyelvmesternek pláne jó dolgom volt. Kaptam tíz frankot hetenként és kosztot. Valami fűszerkereskedőnek tanitottam a lányát németre, mig egyszer csak — légy átkozott szerelem — megszökött velem. Az sem tudom, én szöktettem-e meg őt vagy ő engem. Mig tartott a pénzünk boldogok voltunk, de mikor elfogyott a pénz, megirtam a kétségbeesett apának, hol van a lánya, aztán tovább szöktem és kinzó honvágyamnak engedve haza, koplaltam magam. Most a mint látja itt vagyok, és a magam emberségéből vagyok a mi vagyok.

*

Frédéric bácsi sűrűn ellátogatott hozzánk és ha észrevétlenül el emelhetett valamit azt el is emelte. Egy darabig csak gyanakodott rá anyám, de végül kérdőre vonta.

Frédéric bácsi roppant felháborodott. Mit képzelnek ő felőle. Hát rabló vezér ő, vagy világcsaló. Könnyek között jegyezte meg, hogy a szegény embert nem lehet bűntetlenül gyanusitani. Megbünteti az Isten a rágalmazót.

Egy darabig nem jött felénk se. Ha engem megtalált az utczán, mindég vett egy pár krajczárért gyümölcsöt vagy czukrot.

— Nesze Feri, aztán légy te is ilyen jó a rokonhoz mindég, mint a milyen én vagyok hozzád. Látod engem most is gyanuba fogtak nálatok, pedig ha jól meggondoljuk a dolgot, rokonok között nem is lehet szó lopásról. Ha egy elveszi a másikét hát elveszi — jól teszi, biztosan szüksége van rá, ha nem lesz vissza adja, de megtámadni érte mint egy idegent, azt nem szabad tenni. Én soha sem tenném meg veletek — soha.

Pár nap mulva ujra beköszöntött, nagyon alázatosan viselte magát. Keveset beszélt, nem sokáig időzött.

Másnap két ezüst kanál hiányzott. A cselédek emlékeztek rá, hogy a pohárszéken volt, mikor Frédéric ur itt járt. Anyám belenyugodott a veszteségbe, de meghagyta, hogy soha semmit se hagyjanak künn ha, a hordár jön.

Pár hónapig minden este elnézett hozzánk. Gyakran be se jött, csak a cselédekhez ment a konyhába a mi maradék ételt félre tettek neki, elfogyasztotta és azzal tovább állt.

Egyszer nagy veszteség érte anyámat. Elveszett a legértékesebb karperecze. Felkeresték az egész házat, még sem akadtak nyomára sem.

Frédéric urat behivatta anyám a konyhából, miker este eljött.

— Frédéric ur?

— Parancsol velem asszonyom?

— A karpereczemet hova tette?

— Nem, — ezt nem tűrhetem. Folyton gyanusitgatnak, mint egy csavargót . . .

— Maga vette el, a háznál nem járt senki.

— Esküszöm . . . ez sértés, a Dunába ölöm magam.

— Ne ölje, hanem adja elő a karpereczemet.

— Ezt nem élem tul. Isten vele Julia!

— Várjon csak Frédéric ur.

— Nem . . . nem . . . megyek, megvagyok gyalázva!

— Ne heveskedjék, elhiszem, hogy nem ön vitte el a karpereczet, de önben van minden bizalmam, hogy azt megkeriti. Járja végig a zálogházakat és váltsa ki, ha rá akad, adok önnek rá pénzt. A fáradságáért is kap tiz forintot. Reggel örvendezve jelenti, hogy megvan. Husz forintot adott rá egy ékszerész. Nagy fáradságába került a mig rá akadt. Kapott harmincz forintot, tizet a fáradtságáért a hogy igérve volt. Félóra mulva meg volt a karperecz.

Anyám behitta a szalonba és leültette Frédéric urat.

— Frigyes te rosz uton vagy. Te igy a börtönbe kerülsz. Tisztességes jó nevü rokonaid vannak és te mégis tolvajkodol és hordár uniformisban lopod a napot. Mondtad, hogy az atyafiságtól a többiek nem fogadtak — jól tették. én is megbántam, hogy ajtót nem mutattam, mikor hozzám jöttél. Nem érdemlik, hogy ismerjenek. Szégyene vagy a családnak. És igy tovább nem mehet. Ki jártam a számodra egy irnoki állást a városnál, holnap átöltözöl és iróasztalhoz ülsz. Ha látni fogjuk, hogy megbecsülöd magad, mindnyájan segitünk rajtad. Meg is házasodhatol, szép fiu vagy, könnyen kapsz feleséget.

Frédéric ur sirva csókolt kezet anyámnak. Igérte, hogy megjavul, kijelentette, hogy már is uj embernek érzi magát.

Vigan távozott, távozás közben elcsipett egy ezüst czukor tartót.

Soha sem láttuk többé sem őt, sem azt.

Különfélék.

Hogy készül a nép lelkesedése. Nem sokkal azután, hogy III. Napoleon Montijó Eugénia grófnővel házasságra lépett, a szép császárné azt a kivánságát fejezte ki, hogy férjével beutazza Franczaországot. A miniszter-tanács ellenezte ezt a tervet, mivel a franczia megyék nagy részét még katonaság tartotta megszállva. Igy hát elhatározták, hogy egyelőre Dieppe kikötővárost látogatják meg. Pietri, a rendőrfőnök, különös intézkedéseket tett a császári pár megóvása végett. Először is száz „sergent de ville"-t polgári ruhába öltöztetett, kitnek napi tiz franknyi külön díjazásért az volt a feladatuk, hogy minden állomáson teljes tüdőből kiáltják hogy:

— Éljen a császár! Éljen a császárné!

Dieppeben fürdővendégeknek kellett magukat kiadniok és lehetőleg elszórtan az ottani fogadókban kellett megszállniok. Egy nappal a császári pár megérkezte előtt a belügyminiszter, Persigny gróf, Dieppebe utazott. Tömött tárczát és egy kosárra való rendjelet vitt magával, amelyekkel nehány órával a császár megérkezése előtt a maire és a különböző hivatalnokok gomblyukát diszitették föl, vagy harmincz mentő-érem is kiosztásra került ez alkalommal. A zálogházból az összes, ötven frankon alóli összegekert elzálogositott tárgyakat ingyen kiadták és közel husz ezer frankot osztottak ki a kórházak és más jótékonysági intézetek között. De ezek a nagylelkü adományok és rendjel-eső daczára is vonakodtak Dieppe jómódu lakosai a fogadtatáshoz szükséges fehérruhás lányokat szállitani és igy a rendezők kénytelenek voltak erre a czélra husz árvaházi növendéket kölcsön kérni. Mikor a császári vonat este hat órakor megérkezett hatalmasan zugott föl a lelkesedés kiáltása, hogy:

— Éljen a császár, Fancziaország megszabaditója: Éljen a császárné!

A száz „fürdővendég", s a kitüntetett hivatalnokok megtették kötelességüket. A császári fogatott fehérruhás leánykák és nagy néptömeg kisérték egészen a városházáig. Mikor Napoleon a tanácsterembe lépett odasietett az ott jelenlevő Persigny grófhoz és örvendetesen szólt:

— Ez a lelkesedés kisért bennünket állomásról-állomásra. Lássa milyen rosszul ismerik miniszteremi a nép érzelmeit:

A különben okos császár soha sem tudta meg, hogy az a lelkesedés az adófizető polgároknak egy millió frankjába került.

—

Egy papír ház. Oroszországban, egy podoliai birtokon a minap lett kész az első papir ház, melyet Amerikából hozattak. A papirház New-Yorkban készült, 16 szobából áll és 800,000 rubelbe került. Az amerikai mérnök, ki azt a podoliai birtokon fölállitotta, biztositotta a papirpalota gazdáját, hogy az sokkal tovább fog tartani, mint egy kőépület. A papirháznak a butorzata is papirból készült.

Piaczi árak.

— Október 12. —

Buza	8.60	8.80.
Rozs	7.—	7.20.
Árpa	5.40	5.50.
Zab	5.10	5.20.
Tengeri . . .	—.—	—.—.
Fehér paszuly .	6.10	6.20.
Tésztás paszuly	7.10	7.20.
Szesz literenként		56½.

9659/1898. K.

Árverési hirdetmény.

Nyiregyháza város tulajdonát képező „Korona" épület alatt levő 12-ik számu, s jelenleg Kerekes Pál zálogház-tulajdonos által bérelt bolthelyiség, a f. évi november hó 1-től, az 1901. október 31-ig terjedő 3 évre nyilvános árverésen bérbe fog adatni.

A városháza tanácstermében tartandó nyilvános árverés határidejéül, az **1898. évi október hó 19. napjának d. e. 11 órája** tüzetett ki.

Kikiáltási ár 350 frt évi bérösszeg.

Bánompénz a kikiáltási ár 10%-a.

Az árverési feltételek a városi aljegyzői hivatalban, a hivatalos órák alatt megtekinthetők s másolatban kivehetők.

Kelt Nyiregyházán, 1898. évi október hó 10.

Bencs László,
polgármester.

(73—1—1)

V. 12/2.
1898.

Árverési hirdetmény.

Alólirott birósági irnok az 1881. évi 60. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a nyiregyházi kir. törvényszék 1898. évi 3128./P. sz. végzése által, Sulyok R. végrehajtató javára, Kállay György ellen 75 frt tőke, ennek 1898 évi április hó 13-tól járó 6% kamata, 41 frt 35 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt kielégitési végrehajtás alkalmával, biróilag lefoglalt és 1347 forintra becsült házi butorokból álló ingóságok nyilvános árverés utján eladatnak.

Mely árverésnek 1898. V. 12/2. sz. kiküldő végzés folytán a helyszinén, vagyis Kálló-Semjénben ugy az alap, mint az összes felülfoglaltatók érdekében is megtartandó árverés eszközlésére 1898. évi **október hó 14-ik napjának délelőtti 9 órája** kitüzetik, s ahoz a venni szandékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. trvczikk 107. §-a értelmében a legtöbbet igérőnek becsáron alól is eladatni fognak.

Vételár azonnal fizetendő.

N.-Kálló, 1898. évi szeptember hó 25-én.

Horváth István,
jb. irnok, m. kiküldött.

(72—1—)

Sürgöny.

Az **Adria kerékpár** ismét a legjobbnak bizonyult.

A folyó év október 2-án megtartott debreczeni kerékpárversenyen egy **harmadik**, három **második** és **öt első díjat nyertek** (69-2—2)

„ADRIA" kerékpáron.

Az **Adria kerékpárok** kaphatók:

Az első magyar

Varrógép- és Kerékpár-gyár r. t.

képviselőségénél

Nyiregyházán, („Korona" épület).

PANNONIA SZÁLLODA

BUDAPEST, VIII., KEREPESI-UT 7. SZÁM.

Ezennel bátorkodom 30 év óta fennálló és a legjobb hirnévnek örvendő szállodámat igen tisztelt vendégeim, barátaim és a nagyérdemü utazó közönség szives emlékezetébe idézni, mely a város közepén, közvetlen a Nemzeti Szinház mellett, a villamos vasut mentén fekszik és mely az ujabb kor igényeinek megfelelőleg a legnagyobb kényelemmel van berendezve, kizárólag villanyos világitással, villanyos személyfelhuzóval, olvasó- és társalgó-termeivel és fürdőivel minden megkivánható kényelmet nyujt.

Egyidejüleg van szerencsém ezennel tudomásul hozni, hogy az ez ideig bérbe adva volt szálloda-éttermi és kávéház vezetését saját kezelésem alá vettem s azokat személyesen fogom vezetni, az összes helyiségeket a legdiszesebben és legczélszerübben átalakittattam, ugy, hogy most már lakodalmak, társas ebédek, vacsorák és egyébb ünnepélyek megtartására kissebb és n gyobb legizlésesebben berendezett és teljesen elkülönitett helyiségek állanak rendelkezésre.

Valamint eddigelé főtörekvésem oda irányult, hogy igen tisztelt vendégeimet minden tekintetben tökéletesen kielégitsem, ugy továbbra is mindent el fogok követni, hogy bármely kivánságnak tőlem telhetőleg eleget tehessek.

Fentiekből kifolyólag bátorkodom helyiségeimet becses figyelmébe ajánlani s minél gyakoribb látogatását kérve maradtam

kiváló tisztelettel:

GLÜCK FRIGYES,
a Pannonia szálloda tulajdonosa.

(71—3—1)

Nyomatott Nyiregyházán Jóba Elek könyvnyomdájában.